

Jaarverslag 2022

Elk voorjaar blikken we terug op het vorige jaar. We maken de financiële balans op. En we brengen in beeld welke resultaten we hebben gehaald. Dat schrijven we op in ons jaarverslag.

We kijken terug op een bewogen jaar 2022. Er is veel gebeurd en veranderd in de wereld. De ontwikkelingen hebben invloed op ons dagelijks leven. En brengen veel onzekerheid met zich mee. Toch is het ons gelukt om in 2022 mooie resultaten te halen die goed zijn voor Hardenberg. Dat komt ook door de weerbaarheid en veerkracht van onze samenleving. Daar zijn we trots op.

Uit de cijfers blijkt dat onze financiële positie goed is. We hebben in 2022 geld overgehouden. Ruim 11 miljoen euro meer dan we hadden verwacht. Dat is veel. Maar we hebben veel ambities. En er is de komende jaren veel te doen. We hebben de afgelopen jaren een degelijk financieel beleid gevoerd. Daarom hebben we flink kunnen sparen. Er is dus geld om te investeren in onze samenleving.

In 2022 ging een nieuwe bestuursperiode van start. We hebben de plannen voor de komende jaren uitgewerkt en voorbereid. Want in de komende jaren willen we woon-, werk- en leefomgeving van onze inwoners en ondernemers verder verbeteren en mooier maken. We investeren de komende jaren om de hoge ambities te kunnen realiseren.

Het zorgen voor voldoende passende en betaalbare woningen houdt onze onverminderde aandacht. We bouwen die woningen in een prettige leefomgeving. En we passen de openbare ruimte aan de extremere weersomstandigheden aan. Dat betekent meer groen voor verkoeling op hete dagen. En we willen wateroverlast bij hevige regenval voorkomen. Om al die plannen en projecten uit te voeren, is veel geld nodig. Dat geld zit in onze goed gevulde spaarpot.

Ook de energiecrisis laat ons zien dat het prettig is om middelen te hebben om inwoners, verenigingen of stichtingen te helpen. Bijvoorbeeld met een noodfonds.

In het landelijk gebied gebeurt veel. De agrarische sector staat voor een grote opdracht. Waar het kan bieden we onze agrariërs de helpende hand zodat ze kunnen blijven boeren in onze landelijke gemeente.

We helpen ook mensen die hun land zijn ontvlucht door oorlog, geweld, onderdrukking of vervolging. Het opvangen van vluchtelingen en ontheemden is niet langer een crisis. Het is een reguliere huisvestingstaak van de gemeente. We willen deze mensen goed begeleiden zodat ze kunnen meedoen in onze samenleving. Ook daar is geld en inzet voor nodig.

We gaan door op de weg die we hebben ingeslagen. Maar we kijken steeds goed wat er om ons heen gebeurt. Want het zijn onzekere tijden. De toekomst laat zich niet voorspellen. Dat heeft 2022 ons laten zien. Met de kennis van nu vertrouwen we erop dat we samen met onze krachtige samenleving door deze roerige tijden komen.

Burgemeester en wethouders van Hardenberg

Secretaris
I.A.A. Oostmeijer-Oosting

Burgemeester
drs. ing. M.W. Offinga MBM

In het jaarverslag leggen we verantwoording af over het afgelopen jaar. We vertellen welke projecten en plannen we hebben uitgevoerd. En wat dat heeft gekost. De gemeente heeft veel taken en het college heeft veel ambities. Het jaarverslag is dan ook een enorm dik document van honderden pagina's. Deze publieksversie is een stuk dunner. We vertellen over wat we in het afgelopen jaar hebben bereikt. En we geven op hoofdlijnen aan wat dat allemaal heeft gekost. Ook gaan we kort in op de financiële situatie. Hoeveel geld kregen we binnen, waar kwam dat geld vandaan en waar ging het geld naartoe? En hoeveel zit er in onze spaarpot?

Wilt u meer lezen? Of bent u benieuwd naar alle cijfers? Kijk dan op www.hardenberg.nl voor de uitgebreide versie van het jaarverslag en de jaarrekening.

Aan deze publieksversie van het jaarverslag 2022 kunnen geen rechten worden ontleend.

We kijken terug op een bewogen jaar. Er gebeurde veel in de wereld. En in ons land. De ingrijpende gebeurtenissen raken ook onze samenleving. Ondanks de ontwikkelingen om ons heen, hebben we in 2022 mooie resultaten gehaald. Daar zijn we trots op. In dit hoofdstuk geven we in vogelvlucht een overzicht van resultaten die we in 2022 hebben gehaald.

De gevolgen van de coronapandemie

We begonnen 2022 met een harde lockdown. En beperkende coronamaatregelen. Ook ons theater en de zwembaden moesten sluiten. Begin 2022 werd er steeds meer versoepeld. De laatste coronamaatregelen vervielen in maart 2022. De coronapandemie duurde zo'n 1.000 dagen. We voelden de gevolgen in 2022 nog steeds in onze samenleving. Maar we zagen ook weerbaarheid bij inwoners, verenigingen en bedrijven. Ons lokale maatregelenpakket liep voor een deel in 2022 nog door. Zo kregen ondernemers 100% korting op hun bijdrage aan de Bedrijven Investeringszone. Ook voerden we de landelijke coronasteunmaatregelen uit. Zoals de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (TOZO) en de tijdelijk verruimde Bijstand voor zelfstandigen (Bbz).

Oorlog in Oekraïne

Op 24 februari 2022 viel Rusland buurland Oekraïne binnen. Meer dan 9,5 miljoen Oekraïners gingen op de vlucht. Vanuit alle kanten kwam hulp op gang. Ook in onze samenleving waren hartverwarmende initiatieven. Onze gemeenteraad riep met een pamflet de machthebbers in de wereld op tot vrede en veiligheid. De raad besloot unaniem om € 5,- per inwoner beschikbaar te stellen aan giro 555 voor humanitaire hulp aan vluchtelingen uit Oekraïne. Ook riep de gemeenteraad op om vluchtelingen uit Oekraïne tijdelijk opvang te bieden. In Hardenberg en Dedemsvaart gingen in het voorjaar twee gemeentelijke opvanglocaties voor Oekraïense vluchtelingen open. De gemeente zorgde ook voor leefgeld, onderwijs en begeleidde de vluchtelingen naar werk.

De oorlog in Oekraïne had meer gevolgen. Oekraïne was de 'graanschuur' van Europa. Daardoor werden bepaalde soorten voedsel duurder of schaarser. De sancties die aan Rusland werden opgelegd, zorgden mede voor een inflatie van gemiddeld 10% in 2022.

Hoge energieprijzen zorgen voor energiearmoede

De prijzen van energie stegen in 2022 enorm. Want we willen in Europa geen Russisch gas meer afnemen. Steeds meer mensen hadden moeite om hun energierekening te betalen. Maatregelen waren nodig om energiearmoede tegen te gaan. Landelijk kwam er een energietoeslag en een prijsplafond voor gas en elektriciteit.

In onze gemeente besloot de gemeenteraad tot aanvullende maatregelen. Deze lokale maatregelen zijn bedoeld voor situaties waarin de landelijke maatregelenpakket (nog) niet voorzien. Meer mensen konden gebruik maken van de energietoeslag. En er kwam een noodfonds van € 5 miljoen. Dit fonds moet voorkomen dat inwoners worden afgesloten van energie of uit hun huis worden gezet omdat ze de rekeningen niet meer kunnen betalen. Ook riep de raad op om een noodfonds in te stellen voor (sport)verenigingen en instellingen die te maken hebben met hoge energieprijzen. Hiermee wil de raad voorkomen dat door de hoge energieprijzen de activiteiten of zelfs het voortbestaan van deze organisaties in gevaar komt.

Maatschappelijke onrust door het stikstofvraagstuk

In juni 2022 zette het kabinet de eerste stappen in het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Dit programma moet de stikstofuitstoot terugdringen. En de kwaliteit van de natuur verbeteren. Op een 'stikstofkaart' staat concreet per gebied hoeveel stikstofreductie er nodig is. In en rond Natura2000-gebieden gaat het soms om een stikstofreductie van 70 tot 95%. Een perspectief voor de agrarische sector leek te ontbreken. Dit leidde tot grote maatschappelijke onrust. Boeren gingen demonstreren. Ook in onze gemeente hingen op veel plekken omgekeerde vlaggen langs de weg.

In de gemeente Hardenberg is de landbouw één van de drie economische topsectoren. En het Natura2000-gebied Engbertsdijkvenen ligt in onze gemeente. Het stikstofvraagstuk heeft dan ook veel gevolgen voor de gemeente Hardenberg.

Als onderdeel van het NPLG moeten provincies de opgaven voor 1 juli 2023 uitwerken in een Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG). De provincie Overijssel is hiermee begonnen. Er ligt nu een 'houtschoolschets'. Het Vechtdal is daarop één gebied. Als Vechtdalgemeenten hebben we gezamenlijk gereageerd op deze schets. We vragen aandacht voor een evenredige bijdrage van andere sectoren dan de landbouw bij het oplossen van het stikstofvraagstuk. Ook vragen we aandacht voor de positie van de zogenaamde PAS-melders.

Een nieuwe bestuursperiode breekt aan

Op 16 maart 2022 kozen onze inwoners een nieuwe gemeenteraad. CDA, OpKoers.nu, ChristenUnie en VVD vormden een nieuwe coalitie. En sloten het coalitieakkoord 2022-2026 met als titel 'Oog voor elkaar, blik op de toekomst'. Op 24 mei 2022 werden vier wethouders benoemd. Daarna ging het nieuwe college van B&W aan de slag met de uitvoering van het coalitieakkoord. Van een deel van de ambities werden de eerste contouren in 2022 zichtbaar.

Sneller nieuwe woningen bouwen

In 2022 stemde de gemeenteraad in met het versnellingsprogramma woningbouw 2022-2025. Het is ons antwoord op de stagnerende woningmarkt. We hebben een hoge ambitie. En zetten in op aanzienlijke groei en versnelling. Dat doen we door de woningbouw te versnellen. We willen zorgen dat er jaarlijks 400 extra woningen gebouwd worden in de verschillende kernen. We zorgen dat we de ruimtelijke plannen die daarvoor nodig zijn op orde hebben. De eerste resultaten van het versnellingsprogramma zijn zichtbaar. Ondanks de stikstofcrisis. Voor Dedemsvaart, Hardenberg en de overige kernen zijn in 2022 diverse bestemmingsplannen vastgesteld die de bouw van nieuwe woningen mogelijk maken.

Economische groei voor brede welvaart

In onze economische koers uit 2020 staat dat economische ontwikkeling zorgt voor brede welvaart voor inwoners en ondernemers. In het coalitieakkoord onderschrijven we deze koers. Ook in 2022 gaven we er invulling en uitvoering aan. We investeren in de drie economische topsectoren van de gemeente Hardenberg: maakindustrie, agrofood en de vrijetijdseconomie. Daarvoor ontwikkelen we in onze gemeente 'hubs': samenwerkingsverbanden tussen ondernemers, onderwijsinstellingen en de overheid. In 2021 startte al de agrohub FutureFarm. In 2022 ging de IQ Blvd van start als hub voor de maakindustrie.

Met het uitgeven van bouwgrond op bedrijventerreinen droegen we ook in 2022 bij aan economische groei. En kregen lokale ondernemers ruimte voor hun bedrijf.

Samenwerking in de regio is belangrijk voor onze sociaal-economische ontwikkeling. Ook in 2022 werkten we samen in de Regio Zwolle en de Regio Zuid- en Oost-Drenthe/Dutch TechZone. Binnen deze regio's waren we betrokken bij Regio Deals. Dit leidde in 2022 tot concrete resultaten.

Meer banen en bedrijven

Het aantal banen in onze gemeente groeide in 2022 met bijna 3,5%. Dat zijn bijna duizend arbeidsplaatsen. Ook vestigden zich 320 nieuwe bedrijven. Er zijn nu 6.100 bedrijven actief in onze gemeente. Vooral het onderwijs, de zorg, vervoer/opslag, overige dienstverlening en industrie groeiden in 2022.

Samen werken aan een kansrijke ontwikkeling voor kinderen

Onderwijsinstellingen, kinderopvang en de gemeente gaan samen werken aan een Lokaal Educatieve Agenda (LEA). Dat hebben deze partijen eind 2022 besloten. De LEA is een beleidsagenda op hoofdlijnen. En gaat over onderwerpen op het snijvlak van onderwijs en jeugdbeleid. Met activiteiten die kinderen een kansrijke ontwikkeling bieden.

Iedereen doet mee

We streven naar inclusieve samenleving. Daarom hebben wij in 2022 een actieplan tegen discriminatie gemaakt. Er zijn verschillende activiteiten georganiseerd. Zoals ontmoetingen tussen verschillende culturen. Momenteel werken we aan een campagne tegen discriminatie. Ook hebben we de samenwerking met antidiscriminatievoorziening Vizier versterkt.

De verandering naar duurzame energie

Steeds meer inwoners maken hun huis energiezuinig. De noodzaak om dat te doen is groter geworden door de hoge energieprijzen. We nemen maatregelen om de woningen in onze gemeente energiezuinig te maken. Eind 2022 zijn we gestart met de uitvoering van de Transitievisie Warmte. Samen met woningeigenaren brengen we per woningtype in beeld wat er nodig is om de woning energiezuinig te maken.

Inwoners kunnen voor informatie en advies ook terecht bij het digitale Energieloket en het startpunt Duurzaam. De belangstelling hiervoor bij inwoners neemt sterk toe. Nieuwe maatregelen zijn er vooral voor huishoudens met de lagere inkomens.

Samen met Cogas en RENDO stimuleren, verkennen en ondersteunen we initiatieven rond de productie van biogas en groen gas bij agrarische bedrijven.

We blijven ook zelf het goede voorbeeld geven. In 2022 voerden we verschillende verduurzamingsmaatregelen aan gemeentelijke gebouwen uit.

Bij de uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs hebben we aandacht voor duurzaamheid. Bijvoorbeeld door zonnepanelen op schooldaken te plaatsen.

De landbouw verdient waardering en versterking

De landbouwsector (agro en food) is één van de drie economische topsectoren in de gemeente Hardenberg. En belangrijk voor de economische ontwikkeling van de gemeente.

De sector staat voor grote maatschappelijke opgaven. Er is veel onzekerheid. Juist daarom verdient de landbouw waardering en versterking. In 2022 verstevigden we onze contacten met agro-ondernemers en betrokken overheden. We zijn gestart met landbouwcafés, we zetten erfcoaches in en ondersteunen bijeenkomsten voor agro-ondernemers door het Ondernemershuis (Agro Carrousel). Over onze inzet bij het maken van het Provinciaal Programma Landelijk Gebied las u eerder in dit hoofdstuk al.

Meer sfeer, beleving en ontmoeting in de centra

De centra van Dedemsvaart en Hardenberg verdienen een verdere kwaliteitsimpuls. Met meer sfeer, beleving en ruimte voor ontmoeting. In 2022 zijn we gestart met het vernieuwen van het centrumplan Dedemsvaart. Hiervoor hebben we de gemeenteraad en stakeholders gevraagd om mee te denken. Eind 2022 was er een ideeënsessie voor bewoners en gebruikers van het centrum.

In het centrum van Hardenberg zijn gebouwen rond het plein De Spinde gesloopt. Daarmee kwam de bouw van nieuwe gebouwen weer een stap dichterbij. Het Badhuisplein kreeg een nieuwe inrichting. We werken niet alleen aan fysieke bouwprojecten. Samen met het centrummanagement voerden we het actieplan voor het centrum van Hardenberg uit. Zo werken we samen aan een beter en mooier centrum.

Een sterke vrijetijdssector

Ook de vrijetijdssector is belangrijk voor de economie van de gemeente Hardenberg. En voor de vitaliteit van de regio. We werken samen met de andere Vechtdalgemeenten.

We zetten in op verbetering van de fysieke infrastructuur en productontwikkeling. Maar ook op verbetering van de bekendheid en het profiel. En op toekomstbestendig ondernemerschap. Al 22 ondernemers uit het Vechtdal doen mee met de Vakschool 100% Gastvrij. De eerste talenten zijn in september gestart met de BBL-opleiding. Met de businesscase voor de vakschool is met succes gelobbyd voor een financiële bijdrage van de provincie.

Goed en veilig bereikbaar over de weg, met de fiets of per spoor

We hebben het programma Mobiliteit uitgewerkt in een gemeentelijk verkeer- en vervoerplan (GVVP). En in een Fietsplan voor veilige fietsverbindingen van en naar de kernen met hoofdvoorzieningen. De raad stelde deze plannen in 2022 unaniem vast.

Ook maakten we ons sterk voor de Nedersaksenlijn. Samen met onze partners hebben we in 2022 gelobbyd voor deze spoorlijn tussen Twente en Groningen. De Tweede Kamer stelde € 0,5 miljoen beschikbaar om de plannen met het rijk in 2023 goed in kaart te brengen. Er is uitzicht op een bijdrage van € 63 miljoen wanneer de aanleg van het eerste deel van de Nedersaksenlijn begint.

Hulp en ondersteuning aan inwoners

We gaven in 2022 verder vorm en uitvoering aan ons Hardenbergs model. Bestaanszekerheid, veilig opgroeien en veerkracht voor onze inwoners staat daarin centraal. We begeleidden meer mensen naar beschut en betaald werk. Met lokale inkoop van ambulante jeugdhulp en WMO-begeleiding willen we hulp en ondersteuning zo dichtbij mogelijk organiseren. De raad stelde de nieuwe verordeningen voor WMO en Jeugdhulp vast. En stemde in met het lokaal plan Beschermd Wonen. Daarvoor draagt de gemeente vanaf 2024 de verantwoordelijkheid.

Kernenbeleid en participatie

We willen inwoners en ondernemers betrekken bij gemeentelijke plannen en projecten. Daarbij willen we leren van ervaringen die we al hebben opgedaan. In 2022 hebben we onderzoek gedaan naar succesfactoren in participatie.

We willen een kernenbeleid ontwikkelen. In 2022 zijn we gestart met een verkenning naar succesvolle voorbeelden van andere gemeenten.

Ons financieel beleid is erop gericht dat de (meerjaren)begroting 'structureel sluitend' is. Dat betekent dat er voldoende geld binnenkomt om onze uitgaven te doen. Ook moet onze 'algemene reserve' voldoende zijn. Dit is de spaarpot van de gemeente om tegenvallers op te vangen of risico's af te dekken. We willen de belastingen alleen verhogen met het inflatiepercentage. Tenzij we dit anders met de gemeenteraad afspreken.

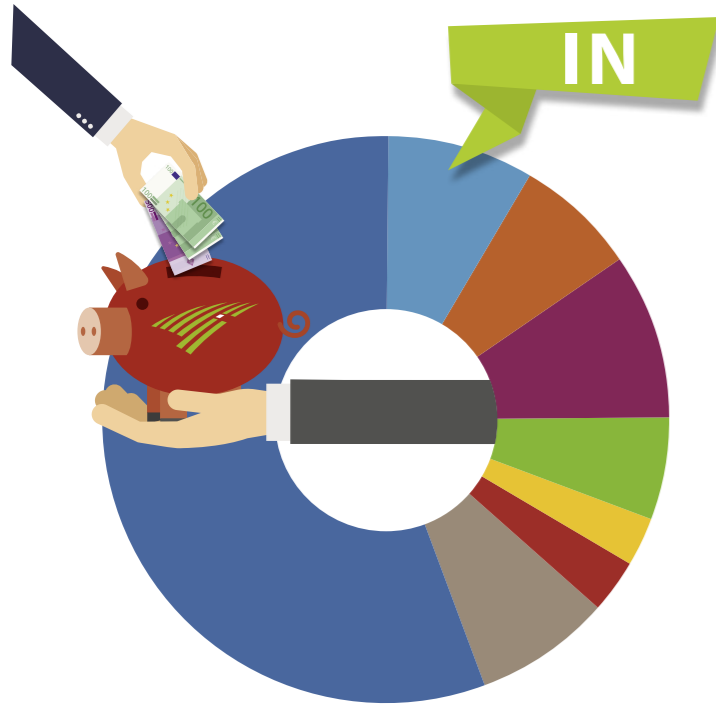
Het rekeningresultaat

We sluiten het jaar 2022 af met een voordelig resultaat.

Inkomsten	€ 218.322.000
Uitgaven	€ 196.496.000
Resultaat	€ 21.826.000

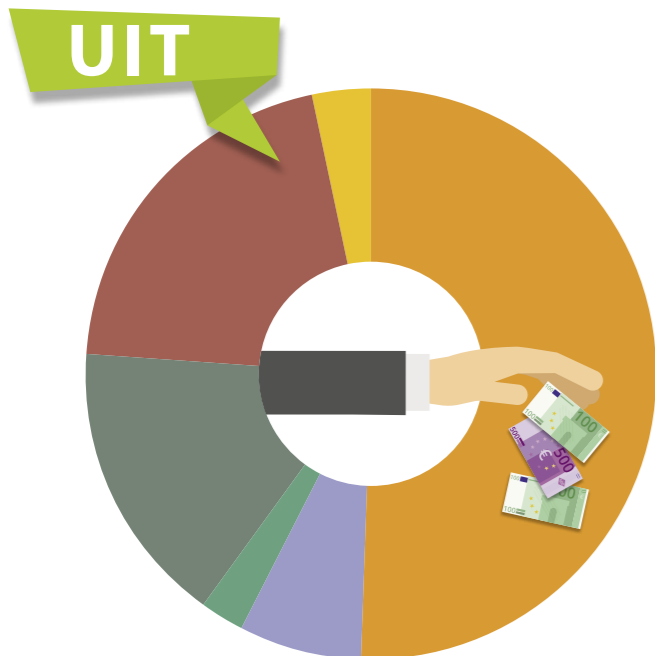

Inkomsten 2022

● Gemeentefonds	€ 122.213.000
● Overige rijksbijdragen	€ 18.022.000
● OZB	€ 15.303.000
● Overige belastingen en heffingen	€ 20.725.000
● Grondexploitatie	€ 12.552.000
● Dienstverlening Ommen	€ 6.358.000
● Reserves	€ 6.481.000
● Overige inkomsten	€ 16.668.000
TOTAAL	€ 218.322.000

Uitgaven 2022

● Vitaal Hardenberg	€ 99.642.000
● Duurzaam Hardenberg	€ 13.939.000
● Landelijk Hardenberg	€ 4.852.000
● Ondernemend Hardenberg	€ 31.305.000
● Zo doen we dat in Hardenberg	€ 40.400.000
● Dienstverlening Ommen	€ 6.358.000
TOTAAL	€ 196.496.000

Het resultaat is ruim € 11 miljoen hoger dan we hadden verwacht. Een deel van het geld is nodig om verder te gaan met projecten en werkzaamheden die in 2022 zijn gestart. Ook houden we in 2022 meer geld over omdat we een hogere uitkering uit het Gemeentefonds hebben ontvangen. De kosten van bedrijfsvoering vielen lager uit. Door de krappe arbeidsmarkt zijn sommige vacatures later ingevuld. Verder hebben we van het Rijk een vergoeding gekregen voor het opvangen van Oekraïense vluchtelingen. We verwachten dat we dit geld in 2023 nodig hebben voor het opvangen van Oekraïners.

De algemene reserve

De algemene reserve groeide in 2022 naar € 85,9 miljoen euro.

Om tegenvallers op te kunnen vangen en risico's af te dekken, moet er ongeveer 30 miljoen euro in de algemene reserve zitten. Er zit dus meer dan voldoende geld in de spaarpot. We kunnen dit geld gebruiken voor investeringen in de komende jaren.

Woonlasten in 2022 voor een gemiddeld huishouden (man/vrouw/2kids)

Gemiddelde WOZ-waarde woning: € 311.233 (peildatum 1 januari 2021)

Gemeentelijke belastingen en heffingen in 2022 (op basis van gemiddelde WOZ-waarde)

OZB	€ 324
Afvalstoffenheffing	€ 240
Rioolheffing	€ 269
TOTAAL	€ 833

* (PEILDATUM 1 JANUARI 2021)

Dit is een uitgave van de gemeente Hardenberg.

© 2023

